

Monitor verslaafden en daklozen Enschede 2007

Metingen 2001, 2002, 2003,
2004, 2005 en 2006

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 184
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

November 2007

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Tekst:	B. Bieleman, M. Boendermaker, A. Kruize, M. van Zwieten
Opmaak:	M. Boendermaker
Omslag:	E. Cusiel
Druk:	Repro GMW
Opdrachtgever:	Gemeente Enschede

ISBN: 978 90 8874 019 0

1. SAMENVATTING

Om meer inzicht te krijgen in het aantal dak- en thuislozen en zichtbare alcohol- en drugsverslaafden in Enschede heeft bureau INTRAVAl in 2002 een doelgroepenanalyse uitgevoerd.¹ Voor deze doelgroepenanalyse zijn verschillende registratiegegevens opgevraagd van politie, verslavingszorg, maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg en jeugdzorg. In opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Enschede zijn de gegevens van deze instanties tussen 2004 en 2007 jaarlijks opgevraagd en gerapporteerd in een monitor.

De opzet van de monitor is vergelijkbaar met de opzet van de doelgroepenanalyse, maar is in de loop der jaren op een aantal punten uitgebreid. Zo is sinds 2004 informatie opgevraagd over het deel van de doelgroep dat een uitkering ontvangt van de Sociale Dienst. Daarnaast zijn vanaf 2004 gegevens aangeleverd door de reclasseringsafdelingen van het Leger des Heils en TACTUS. In de monitor 2006 zijn voor het eerst gegevens meegenomen van het project Kettingreactie van de Stichting Surplus, dat in november 2005 is gestart.

Voor de Laagdrempelige Opvang geldt dat de gegevens in 2003 voor het eerst digitaal zijn aangeleverd. De registraties van 2002 (en daarvoor) zijn dermate afwijkend door een andersoortige verwerking, dat deze niet zijn opgenomen in de overzichten. Bij de bespreking van de gegevens van de Laagdrempelige Opvang zal dan ook alleen worden ingegaan op de jaren 2003 tot en met 2006.

Aantallen en omvang

De door de instanties (politie, TACTUS, Leger des Heils, Stichting Humanitas Onder Dak Twente, Vangnet Zorg, Jeugdzorg en Stichting Surplus) verstrekte gegevens zijn gekoppeld en verwerkt in één geanonimiseerd databestand. Indien een persoon bij meerdere instanties bekend is, zijn deze dubbelingen in het gekoppelde bestand verwijderd. Wat overblijft is een geanonimiseerd bestand met unieke personen en de contacten die zij hebben gehad met politie, hulpverlening en/of maatschappelijke opvang. In totaal gaat het om 1.559 unieke personen. In onderstaande tabel is weergegeven hoeveel personen bij één of meerdere instellingen voorkomen (tabel 1.1). Hieruit blijkt dat vier vijfde (81%) bij één instelling bekend is, terwijl 220 personen (14%) bij twee instellingen voorkomen. Een gering deel van de doelgroep (74 personen, 5%) is bij drie of vier instellingen bekend.

Tabel 1.1 Bekendheid bij instellingen naar aantal, 2006

	N	%
Bekend bij één instelling	1.265	81
Bekend bij twee instellingen	220	14
Bekend bij drie instellingen	71	5
Bekend bij vier instellingen	3	0
Totaal	1.559	100

Uit het gekoppelde bestand blijkt bovendien dat personen die gebruik maken van de Laagdrempelige Opvang (LO) relatief vaak eveneens gebruik maken van andere

¹ Zie: Bieleman, B., S. Biesma, M. Jetzes, A. de Jong, A. Kruize, J. Snippe, V. de Valk (2003): Enschede van de straat. Aard en omvang dak- en thuislozen en zichtbare alcohol- en harddrugsverslaafden in Enschede. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam.

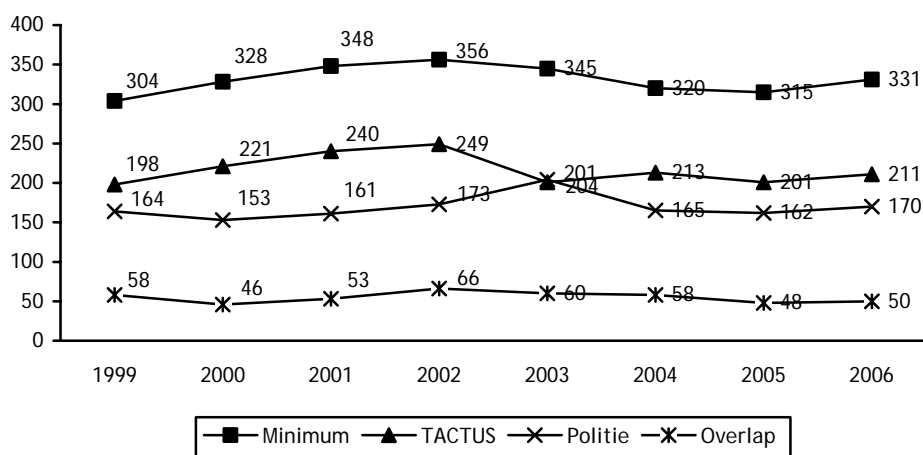
(opvang)voorzieningen in Enschede. Bijna twee derde (61%) van de personen die in 2006 tien nachten of meer heeft doorgebracht in de LO komt eveneens voor in één of meer andere registratiebestanden, terwijl dit bijvoorbeeld voor slechts een kwart (23%) van de alcoholcliënten van TACTUS geldt.

Opiaatverslaafden

Het aantal drugsverslaafden dat een proces-verbaal voor een misdrijf heeft ontvangen is het hoogst in 2003, namelijk 204 personen (figuur 1.1). Sinds 2003 is dit aantal gedaald naar 170 in 2006. Het aantal personen dat bekend is bij de drugshulpverlening is sinds 2003 redelijk stabiel. In 2006 ligt dit aantal op 211 personen. Het aantal opiaatverslaafden dat bekend is bij zowel de politie als bij TACTUS, oftewel de overlap tussen beide bestanden, varieert tussen 46 in 2000 en 66 in 2002. In 2006 is de overlap tussen de bestanden 50.

Door het aantal personen dat bekend is bij de politie en het aantal personen dat bekend is bij TACTUS samen te nemen en de overlap daarvan af te trekken, kan het minimum aantal opiaatverslaafden worden bepaald. Dit minimum aantal varieert van 304 in 1999 tot 356 in 2002. In 2006 is het minimum aantal 331.

Figuur 1.1 Minimum aantal opiaatverslaafden, 1999-2006

Voor 2006 is nagegaan hoeveel opiaatverslaafden zich per kwartaal ophouden in Enschede (tabel 1.2). Dit aantal loopt uiteen van 224 in de herfst (vierde kwartaal) tot 250 in de lente (tweede kwartaal).

Tabel 1.2 Minimum aantal opiaatverslaafden per kwartaal

Periode	Maanden	2006
1 ^e kwartaal (winter)	januari - maart	243
2 ^e kwartaal (lente)	april - juni	250
3 ^e kwartaal (zomer)	juli - september	235
4 ^e kwartaal (herfst)	oktober - december	224
hele jaar	januari - december	331

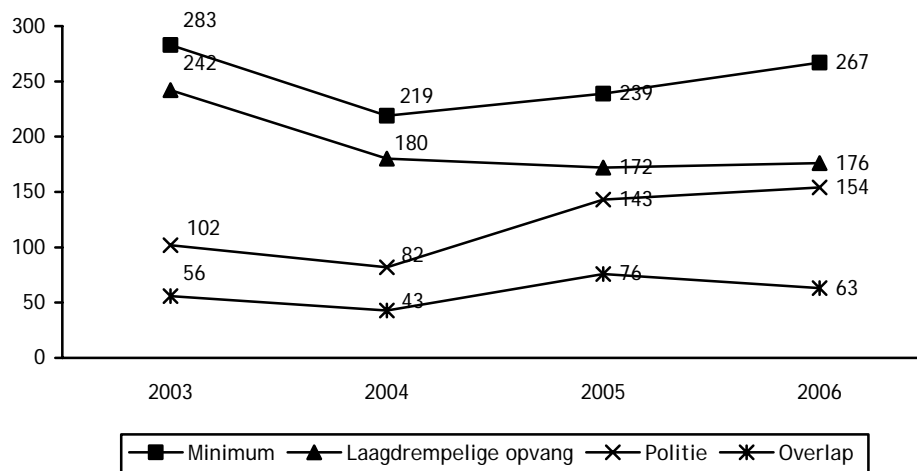
Daklozen

Het aantal personen dat gebruik maakt van de Laagdrempelige Opvang is tussen 2003 en 2006 gedaald van 242 naar 176, terwijl het aantal daklozen dat bekend is bij de politie in dezelfde periode stijgt van 102 naar 154 personen (figuur 1.2). Het aantal daklozen bij de

Laagdrempelige Opvang dat tevens bekend is bij de politie, oftewel de overlap tussen de beide bestanden, varieert tussen 43 in 2004 en 76 in 2005. In 2006 is de overlap tussen beide bestanden 63.

Door de bestanden van de Laagdrempelige Opvang van het Leger des Heils en de politie (Tobias en BPS) samen te nemen en de overlap hiervan af te trekken, kan het minimum aantal daklozen in Enschede worden berekend. In 2006 blijken in totaal minimaal 267 daklozen op enig moment in Enschede te hebben verbleven. Dit minimum aantal is hoger dan de minimum aantallen in 2004 (219) en 2005 (239), maar lager dan het aantal in 2003 (283).

Figuur 1.2 Minimum aantal daklozen, 2003, 2004, 2005 en 2006

Ook bij de daklozen is gekeken naar het minimum aantal daklozen dat in 2006 per kwartaal op enig moment aanwezig is in Enschede. Het aantal daklozen is in de herfst (vierde kwartaal) het laagst met een minimum aantal van 84. In de lente en de zomer is het minimum aantal daklozen in Enschede het hoogst, respectievelijk 110 en 111.

Tabel 1.3 Minimum aantal daklozen per kwartaal

Periode	Maanden	2006
1 ^e kwartaal (winter)	januari - maart	88
2 ^e kwartaal (lente)	april - juni	110
3 ^e kwartaal (zomer)	juli - september	111
4 ^e kwartaal (herfst)	oktober - december	84
hele jaar	januari - december	267

Ontwikkelingen

Voor de jaren 2001 tot en met 2006 zijn de geanonimiseerde databestanden met unieke personen aan elkaar gekoppeld. Indien een persoon meerdere jaren bekend is, zijn deze dubbelingen in het gekoppelde bestand verwijderd. Wat overblijft is een geanonimiseerd bestand met unieke personen en de contacten die zij hebben met de politie, verslavingszorg, hulpverlening en/of maatschappelijk opvang in de periode 2001 tot en met 2006.

Het aantal geregistreerde personen is tussen 2001 en 2006 gestegen van 1.370 naar 1.559 (tabel 1.4). Tussen 2005 en 2006 is het totale aantal personen in de doelgroep toegenomen met 26 personen. Deze toename is kleiner dan de jaren ervoor: tussen 2004 en 2005 stijgt

het aantal geregistreerden met 64 personen, tussen 2003 en 2004 met 56 personen. Hoewel het aantal personen in de doelgroep dus blijft stijgen, is deze stijging in de afgelopen jaren afgenomen.

Wanneer wordt gekeken naar de overlap over een korte periode blijkt dat er sprake is van een redelijk sterk verloop: een groot deel van het totale aantal daklozen en verslaafden dat in het ene jaar in beeld is, komt in het daaropvolgende jaar niet in de registraties voor. Het totale aantal is in de loop der jaren echter redelijk stabiel gebleven. Hieruit kan worden opgemaakt dat de daadwerkelijke groep daklozen en verslaafden groter is dan op basis van de jaarlijks geregistreerde daklozen en verslaafden kan worden geconstateerd.

De overlap tussen de jaren blijkt kleiner te worden naarmate er over een langere periode wordt gekeken. Zo is de overlap tussen 2001 en 2002 733, terwijl de overlap tussen het jaar 2001 en het jaar 2006 369 bedraagt. Een afnemende overlap bij een redelijk stabiel aantal daklozen en verslaafden impliceert dat er sprake is van nieuwe instroom. Deze instroom is ongeveer 100 personen per jaar. Aangezien het aantal geregistreerde personen desondanks min of meer stabiel blijft, zal er eveneens sprake moeten van uitstroom uit de doelgroep. De uitstroom is van een min of meer vergelijkbare omvang als de instroom. De toename van het aantal geregistreerden, zoals wordt weergegeven in tabel 1.4, wordt onder meer veroorzaakt doordat het aantal instellingen waarvan registratiegegevens zijn opgenomen in de monitor de afgelopen jaren is uitgebreid.

Tabel 1.4 Aantallen geregistreerden per jaar en de overlap, 2001- 2006

	Totaal 2001	Totaal 2002	Totaal 2003	Totaal 2004	Totaal 2005	Totaal 2006
Totaal 2001	1.370	733	553	467	386	369
Totaal 2002		1.368	717	550	426	420
Totaal 2003			1.413	730	543	497
Totaal 2004				1.469	756	600
Totaal 2005					1.533	918
Totaal 2006						1.559